Lietas arhīva Nr. A42-00531-23/13
ECLI:LV:ADRJRIT:2023:0509.A420224622.4.S

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2023. gada 9. maijā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese S. Kuškina,

piedaloties pieteicējas SIA „LEICHAS" pilnvarotajai pārstāvei /pers. A/ un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts ieņēmumu dienesta pilnvarotajam pārstāvim /pers. B/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc SIA „LEICHAS" pieteikuma par Valsts ieņēmumu dienesta 2022. gada 31. maija lēmuma Nr. 33.17-6/22.8/2995 un 2022. gada 3. augusta lēmuma Nr. 33.17?6/22.8/3935 atzīšanu par prettiesiskiem, kā arī mantisko zaudējumu 34 807,16 *euro* atlīdzināšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja SIA „LEICHAS" vērsās Valsts ieņēmumu dienestā ar iesniegumiem atbalsta saņemšanai apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai par 2021. gada decembri un 2022. gada janvāri, un vēlāk – arī par 2022. gada februāri.

Sākotnēji dienests piešķīra pieteicējai atbalstu par 2021. gada decembri un 2022. gada janvāri. Turpretī, izlemjot iesniegumu par 2022. gada februāri, dienests secināja, ka pieteicējas pamatdarbības veida dēļ atbalsts nav piešķirams. Pieteicēja šo lēmumu apstrīdēja, bet ar dienesta 2022. gada 31. maija lēmumu Nr. 33.17-6/22.8/2995 tas atstāts negrozīts.

Vienlaikus dienests konstatēja, ka atbalsta atteikuma iemesls bija attiecināms arī uz iepriekš izmaksāto atbalstu, tādēļ noteica pieteicējai pienākumu atmaksāt šo atbalstu. Arī šo lēmumu pieteicēja apstrīdēja, bet tas atstāts negrozīts ar dienesta 2022. gada 3. augusta lēmumu Nr. 33.17-6/22.8/3935.

[2] Attiecībā uz pieteicējas pienākumu atmaksāt atbalstu 2022. gada 3. augusta lēmumā norādīts, ka atbilstoši Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likuma 15. panta sestajai daļai nodokļu maksātājam ir pienākums atmaksāt nepamatoti saņemtu atbalstu. Ir konstatējama tiesiskā paļāvība uz saņemtā atbalsta tiesiskumu, tomēr tās aizsardzība nav absolūta, un, tā kā konstatējams nepamatots atbalsta pieprasījums, pieteicējai nevarēja rasties pārliecība, ka pieļautā kļūda netiks labota.

Savukārt attiecībā uz pieteicējas tiesībām saņemt atbalstu abi lēmumi motivēti līdzīgi, atsaucoties uz turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Pieteicējai ir konstatējams apgrozījuma kritums atbilstoši Ministru kabineta 2020. gada 10. novembra noteikumu Nr. 676 „Noteikumi par atbalstu Covid-19 krīzes skartajiem uzņēmumiem apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai" (turpmāk – Noteikumi) 4.2.1. apakšpunkta nosacījumiem, bet pastāv strīds par to, vai pieteicējas reģistrētais pamatdarbības veids „bāru darbība" ir uzskatāms par uzņēmuma pamatdarbības veidu, kas attiecīgi ļautu saņemt atbalstu apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai.

[2.2] Dienests apsekoja pieteicējas juridisko adresi Jūrmalā, kurā atrodas divstāvu ēka ar jumta terasi. Uz šīs ēkas ārdurvīm ir norāde, ka tā ir konditoreja, kā arī iekštelpās vitrīnās izvietoti konditorejas izstrādājumi. Arī no publiski pieejamās informācijas interneta vietnē www.cafebitite.lv un pieteicējas sociālajiem tīkliem izriet, ka pieteicēja sevi pozicionē kā konditoreju. Dienests neapšauba, ka pieteicēja tirgo arī dažādus uz vietas gatavotus dzērienus, taču tas automātiski nenozīmē, ka pieteicējas pamatdarbības veids ir „bāru darbība''.

[2.3] Lai noteiktu, kāds ir pamatdarbības veids, ir nepieciešams vērtēt visus gūtos ieņēmumus par taksācijas periodu un noteikt, kādi ieņēmumi veido vislielāko īpatsvaru. No elektroniskās kases aparāta kontrollentes datu kopijas ir redzams, ka pieteicējas 2021. gada kopējie ieņēmumi no saimnieciskās darbības bija 297 097,64 *euro*, no tiem ieņēmumi no bāru darbības (alkoholisko un bezalkoholisko dzērienu pārdošanas) ir 129 213,17 *euro* jeb 43,50%, bet ieņēmumi no konditorejas produkcijas pārdošanas ir 167 884,47 *euro* jeb 56,50%. Secināms, ka vislielākie ieņēmumi ir gūti no konditorejas izstrādājumu pārdošanas, līdz ar to pieteicējas pamatdarbības veids nav „bāru darbība", bet gan konditorejas izstrādājumu pārdošana. Saskaņā ar Noteikumu 3. pielikumu un 4.^{4} punktu, konditorejas izstrādājumi neietilpst tajā saimnieciskajā darbībā, par kuru būtu izmaksājams valsts atbalsts, līdz ar to pieteicējai nav pamata saņemt šo atbalstu.

[3] Nepiekrītot pārsūdzētajiem lēmumiem, pieteicēja iesniedza tiesā pieteikumu par šo lēmumu atzīšanu par prettiesiskiem, kā arī 34 807,16 *euro* zaudējumu atlīdzināšanu. Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Valsts iestādei ir pienākums saprātīgi piemērot tiesību normas, izmantojot visas tiesību normu interpretācijas metodes. Noteikumu mērķis ir sniegt atbalstu krīzes skartajiem uzņēmumiem, kuri 2022. gada februārī joprojām bija spiesti neatsākt saimniecisko darbību vai arī šī saimnieciskā darbība bija būtiski ierobežota. Pieteicējas darbība 2022. gada februārī bija būtiski ierobežota, līdz ar to dienestam pamatdarbības veids bija jānosaka, vadoties no šī regulējuma mērķa.

[3.2] Kritērijus, kā noteikt pamatdarbības veidu, nosaka 2006. gada 20. decembra Eiropas parlamenta un Padomes Regula Nr. 1893/2006, ar ko

izveido NACE 2. red. saimniecisko darbību statistisko klasifikāciju, kā arī groza Padomes Regulu (EEK) Nr. 3037/90 un dažas EK regulas par īpašām statistikas jomām (turpmāk – Regula). Tajā ir minēts, ka, nosakot pamatdarbības veidu, ir jāņem vērā kompleksi rādītāji, tas ir, ne tikai ieņēmumu īpatsvars, bet arī peļņas koeficients, darbinieku skaits, nostrādātās stundas, izdevumi pa darbinieku blokiem u.c. Tāpat saskaņā ar regulas pamatnostādnēm pienākums mainīt pamatdarbības veidu ir tikai tad, ja pašreiz reģistrētā pamatdarbība veido mazāk par 50 % no pievienotās vērtības nodokļa vismaz divus gadus pēc kārtas. Dienests šīs pamatnostādnes nav ņēmis vērā. Turklāt, ja dienests apgalvo, ka pamatdarbības veida noteikšanai izmantojis metodiku, kur tiek vērtēts tikai gūto ieņēmumu īpatsvars, tad nav skaidrs, kādēļ pie konditorejas izstrādājumiem pieskaitīti arī tādi ēdieni kā omlete vai pankūkas, kas pēc būtība šajā kategorijā neietilpst.

[3.3] Vērtējot iepriekš minētos kritērijus kompleksi un uz vietas pieejamo piedāvājumu, jānonāk pie secinājuma, ka pieteicējas reģistrētais pamatdarbības veids ir „bāru darbība". Bāru darbību ir iespējams nodrošināt arī kafetērijās. No latviešu valodas vārdnīcas izriet, ka kafetērija ir pašapkalpošanās kafejnīca, kur klients no piedāvājuma pie letes izvēlās gan dzērienus, gan uzkodas. Turklāt pieteicējas piedāvātais dzērienu klāsts ir ievērojami lielāks, nekā piedāvāto uzkodu piedāvājums, līdz ar to pieteicējas saimnieciskās darbības veids atbilst kritērijam „bāru darbība". Turklāt pieteicēja neapstrīd, ka 2021. gadā no uzkodām gūtie ieņēmumi bija par dažiem procentiem lielāki, nekā no dzērieniem, taču šī atšķirība nav vērā ņemama.

[3.4] Pieteicējai nav saprotams, kāpēc, lemjot par atbalsta piešķiršanu par 2022. gada februāri, tika pārbaudīti dati par 2021. gadu, kas neatspoguļo reālo situāciju 2022. gadā.

[3.5] Pieteicēja atbilda Noteikumu kritērijiem, līdz ar to pašlaik dienestam nav pamata uzlikt pienākumu atmaksāt saņemot atbalstu. Pieteicējai ir izveidojusies tiesiskā paļāvība.

[3.6] Pieteicējai pienācās saņemt prasītos atbalstus, tādēļ to nepamatota nepiešķiršana radījusi zaudējumus neizmaksātā atbalsta apmērā – kopā 34 807,16 *euro*.

[4] Dienests rakstveida paskaidrojumā tiesai norādīja, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms, atsaucoties uz pārsūdzētajā lēmumā minēto.

Motīvu daļa

[5] Lietā novērtējams tādu lēmumu tiesiskums, kuros secināts, ka pieteicējai nebija tiesību saņemt atbalstu apgrozāmo līdzekļu plūsmas krituma kompensēšanai par 2021. gada decembri, 2022. gada janvāri un februāri.

Lietā nav strīda, ka pieteicējas apgrozījuma kritums un citi priekšnoteikumi atbalsta saņemšanai atbilda Noteikumu prasībām. Lietā ir strīds par to, vai pieteicēja atbilda Noteikumu 4.^{4} punktā noteiktajai prasībai, ka atbalstam ir tiesīgi pieteikties uzņēmēji, kas savu pamatdarbību veic šo Noteikumu 3. pielikumā minētajās nozarēs, precīzāk, par to, vai pieteicējas pamatdarbības veids ir ?bāru darbība" (NACE 2. red. 56.30 kods). Papildus tam, izvērtējams arī tas, vai ar noteikto pienākumu atmaksāt iepriekš izmaksāto atbalstu nav pārkāpts tiesiskās paļāvības princips. Tāpat izlemjams prasījums par zaudējumu atlīdzināšanu, pārliecinoties arī par to, vai ir ievērota lietas ārpustiesas izskatīšanas kārtība.

[6] Lietā nav strīda, ka atbalsta periodā pieteicēja bija reģistrējusi savu pamatdarbību nozarē „bāru darbība" (NACE 2. red. 56.30). Dienesta arguments atbalsta atteikumam ir tas, ka pieteicēja faktiski pamatdarbību veica citā nozarē – kafejnīcu darbība (NACE 2. red. 56.10), jo 56,50 % no tās 2021. gada apgrozījuma veidoja ienākumi no konditorejas produkcijas pārdošanas, bet no dzērienu pārdošanas – tikai 43,50 %. Attiecīgi izvērtējams, vai dienests izvēlējies pareizu metodoloģiju lietā nepieciešamo ziņu noskaidrošanai, un, apstiprinošas atbildes gadījumā – vai ir pareizi secinājumi par šo pamatdarbības veidu.

[7] Noteikumu 4.^{4} punkts paredz, ka atbalstam par laikposmu no 2021. gada 1. decembra līdz 2022. gada 28. februārim ir tiesīgi pieteikties uzņēmēji, kas veic saimniecisko darbību kā pamatdarbību šo noteikumu 3. pielikumā minētajās nozarēs. Noteikumu 3. pielikumā „Atbalstāmo nozaru saraksts" ietverta tabula, kurā norādīta virkne nozaru, identificējot tās pēc NACE 2. red. koda un tam atbilstošās nozares nosaukuma. Tabulā ietverta arī nozare „bāru darbība".

Noteikumu 4.^{4} punktā noteiktās tiesiskās sekas pakārtotas tam, vai uzņēmējs „veic saimniecisko darbību kā pamatdarbību" noteiktās nozarēs. Ziņas par uzņēmumu pamatdarbības veidu atbilstoši likuma „Par nodokļiem un nodevām" 15. panta pirmās daļas 15. punktam ir informācija, kura saimnieciskās darbības veicējam noteiktā periodā jāaktualizē, izmaiņu gadījumā sniedzot attiecīgas ziņas dienestam. Tādēļ varētu secināt, ka primāri uzņēmēja pamatdarbības veids būtu nosakāms atbilstoši dienestam sniegtajām ziņām. Ar šādu sistēmisku interpretāciju ir saskanīgs arī normas vārdiskais formulējums, kas neparedz katrā atbalsta piešķiršanas vērtēšanas gadījumā pārbaudīt virkni uzņēmuma darbības rādītāju, piemēram, uzņēmuma apgrozījuma procentuālo sadalījumu, bet gan noskaidrot noteikta un jau fiksēta apstākļu kopuma pastāvēšanu – pamatdarbības veidu. Šāda pieeja vērtējama arī kā atbilstošs sākotnējās pārbaudes apjoms, ievērojot lielu atbalsta pieprasījumu skaitu un nepieciešamību izlemt tos saprātīgā termiņā.

Minētais neizslēdz, ka pamatotu šaubu gadījumā dienestam būtu jāveic padziļināta apstākļu pārbaude, kuras rezultātā var nonākt arī pie secinājuma par atšķirīgu uzņēmuma patieso pamatdarbības veidu. Šāda pārbaude varētu būt nozīmīga gadījumā, ja uzņēmums darbojas ar deklarēto nozari nesaistītā jomā un cenšas saņemt atbalstu negodprātīgi.

[8] Konkrētajā gadījumā dienests uzskatījis, ka neatbilstība reģistrētajam pamatdarbības veidam konstatējama tādēļ, ka pieteicējas 2021. gada apgrozījuma lielāko daļu neveidoja ienākumi no dzērienu pārdošanas (bāru darbības).

Var piekrist dienestam, ka kopumā atbilstoši NACE 2. red klasifikācijai (Regulai) grupa „bāru darbība"(56.30) ir nošķirama no grupas „restorānu un mobilo ēdināšanas vietu pakalpojumi" (56.10) atbilstoši tam, vai pamatdarbību veido dzērienu vai ēdienu pārdošana. Tas pietiekami skaidri izriet no katrā klasē uzskaitīto darbību salīdzinājuma (*Eiropas Savienības statistikas biroja vadlīnijas, pieejamas, izvēršot konkrēto sadaļu un tās aprakstu: https://www.csp.gov.lv/lv/klasifikacija/nace-2-red/nace-saimniecisko-darbibu-statistiska-klasifikacija-eiropas-kopiena-2-redakcija, salīdzinājumam angļu valodā arī https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5902521/KS-RA-07-015-EN.PDF.pdf/dd5443f5-b886-40e4-920d-9df03590ff91?t=1414781457000*). Šajā aspektā nav piešķirama izšķiroša nozīme pieteicējas norādītajam skaidrojumam attiecībā uz to, kādas lingvistiskas nianses attiecībā uz apkalpošanas veidu saskatāmas tieši konkrētā vārdu izvēlē latviešu valodā, jo 56.10 klases aprakstā tieši skaidrots, ka „šajā klasē ietilpst ēdināšanas pakalpojumi klientiem neatkarīgi no tā, vai ēdienus pasniedz, klientiem sēžot sēdvietās, vai veicot pašapkalpošanos, izvēloties kādu no izliktajiem ēdieniem".

Tomēr turpmāk norādīto iemeslu dēļ tiesa konceptuāli nepiekrīt dienesta izvēlētajai metodei un viedoklim, ka gada apgrozījuma procentuālā sadalījuma pārbaude ir piemērots līdzeklis, lai pārliecinātos par uzņēmuma patieso pamatdarbības veidu strīda atbalsta piešķiršanai.

[9] Saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 1. panta 32. punktā ietverto definīciju pamatdarbības veids tiek noteikts atbilstoši Regulai (NACE 2. red.) kā darbības veids ar vislielāko īpatsvaru kopējā apgrozījumā taksācijas gadā. Tātad pamatdarbības veids nosakāms atbilstoši gada apgrozījumam. Šāds princips ir saskanīgs arī ar 2015. gada 17. septembra grozījumu likumprojekta anotācijā (*pieejama: https://titania.saeima.lv/LIVS12/SaeimaLIVS12.nsf/0/636C35DC99D59992C2257E3E002F27D4?OpenDocument*) atspoguļotajiem apsvērumiem, kuru dēļ likumā iekļauts šajā punktā un 15. panta pirmās daļas 15. punktā paredzētais tiesiskais regulējums, nosakot, ka ziņas par pamatdarbības veidu aktualizējamas reizi gadā. Proti, anotācijā skaidrots, ka nodokļu administrēšanas jomā ir bijušas problēmas ar uzņēmuma pamatdarbības NACE koda noteikšanu konkrētā brīdī vai apzinātu maldināšanu. Piemēram, novērota tendence mainīt pamatdarbības veidu (kodu) bez acīmredzamiem iemesliem. Reaģējot uz šīm problēmām tika noteikts pienākums informāciju par savu saimnieciskās darbības pamatveidu sniegt vienreiz gadā līdz 1. maijam, norādot tādu pamatveidu, kāds tas bija iepriekšējā taksācijas gadā. Ja saimnieciskās darbības veicējiem mainās pamatdarbības veids, par to nebūs nepieciešamības ziņot nekavējoties. Likumprojekts tika pieņemts plānotajā veidā un nav pamata uzskatīt, ka šie anotācijā atspoguļotie apsvērumi šobrīd būtu zaudējuši aktualitāti. Tādēļ secināms, ka princips fiksēt uzņēmuma pamatdarbības veidu tikai vienu reizi gadā ir vērsts uz stabilitātes nodrošināšanu, novēršot biežākas pamatdarbības veida izmaiņas un pēc būtības akceptējot, ka kādā periodā reģistrētais pamatdarbības veids var nesaskanēt ar faktisko.

Noteikumu 4.^{4} punktā paredzētais atbalsts saistībā ar darbību noteiktā nozarē attiecās uz īsu trīs mēnešu periodu – 2021. gada decembri, 2022. gada janvāri un februāri. Ņemot vērā, ka atbilstoši Noteikumu 8. punktam atbalstam par šo periodu bija jāpiesakās līdz nākamā mēneša 15. datumam (attiecīgi vēlākais – par februāri – līdz 15. martam), kad vēl nevar būt zināms vai pārbaudāms 2022. gada apgrozījums, secināms, ka šo dienesta piemēroto principu par faktisko pamatdarbības veida noteikšanu nav iespējams pilnībā ievērot. Proti, pat ja 2022. gada sākumā varētu veikt detalizētu aprēķinu par to, kāds bijis 2021. gada apgrozījuma procentuālais sadalījums, tas sniegtu ziņas vienīgi par 2021. gada mēnešiem (vidēji), tātad – vienīgi par decembri, turklāt atsevišķi nevērtējot apgrozījuma sadalījumu tieši decembrī. Savukārt secinājumus par aktuālo apgrozījuma procentuālo sadalījumu 2022. gada janvārī un februārī varētu izdarīt vienīgi pēc 2022. gada noslēgšanās. Ievērojot, ka atbalsta pieprasījumi bija objektīvi izlemjami pēc iespējas īsā laika posmā un katrā ziņā nepārsniedzot atbalsta gala termiņu (atbilstoši Noteikumu 24. punktam – 2022. gada 30. jūniju), secināms, ka dienesta izvēlētā pamatdarbības noteikšanas metode nav derīga konkrētā atbalsta izlemšanas gadījumā. Tā nevar nodrošināt katra atbalsta mēneša „pareizākā" pamatdarbības veida identificēšanu.

Ņemams arī vērā, ka no normatīvajiem aktiem neizriet, ka pamatdarbības veida precizēšanas gadījumā uzņēmumam būtu jāveic kādas korekcijas attiecībā uz iepriekšējā perioda dokumentāciju vai saistībām, jo šis darbības veids tiek prezumēts uz turpmāko periodu līdz jaunām izmaiņām. Tādēļ pat apstāklis, ka uzņēmumam līdz 1. maijam būtu jāsniedz aktualizētas ziņas par tā pamatdarbības veidu, neietekmētu uzņēmuma „pareizo" pamatdarbības veidu periodā, par kuru tika prasīts atbalsts.

Ievērojot minēto, dienests nepamatoti vērtējis pieteicējas 2021. gada apgrozījumu, lai noteiktu pieteicējas atbilstību Noteikumu 4.^{4} punkta prasībām un tā rezultātā nonācis pie kļūdaina secinājuma par pieteicējas neatbilstību šim atbalsta kritērijam.

Visbeidzot atzīmējams, ka dienesta konstatējums, ka pieteicēja neatbilst konkrētā atbalsta prasībām, ņemot vērā nepilnu 7 % nobīdi procentuālajā ienākumu sadalījumā, arī pēc būtības vērtējams kritiski. No Noteikumiem kopumā nepārprotami izriet, ka strīdus atbalsts bija paredzēts uzņēmumiem, kuri pamatdarbību veic noteiktā nozarē un kuru apgrozījums ārēju iemeslu (noteikto saimnieciskās darbības ierobežojumu) dēļ ir būtiski krities. Ņemot vērā, ka atbalsta piešķiršanas mērķis pēc būtības saistīts ar prezumpciju, ka uzņēmums nav varējis veikt normālu saimniecisko darbību šajā pamatdarbībā, tik neliels citu ieņēmumu pārsniegums pār ieņēmumiem no atbalstāmas nozares, nevarētu tikt vērtēts kā ar atbalsta piešķiršanu nesaderīgs apstāklis. Tādēļ pat veiktās pārbaudes rezultāti neuzrāda, ka šajā situācijā uzņēmuma faktiskā darbība 2021. gadā būtu tik atšķirīga no reģistrētās pamatdarbības veida, ka būtu nepieciešams atkāpties no reģistrētā pamatdarbības veida izmantošanas principa.

[10] Ņemot vērā, ka abi pārsūdzētie lēmumi atzīstami par prettiesiskiem atbalsta kritēriju nepareizas piemērošanas dēļ, nav lietderīgi padziļināti vērtēt citus apstākļus (par tiesiskās paļāvības principa ievērošanu, NACE kodu izmaiņu principiem, dienesta veikto aprēķinu pareizību, apsekošanas akta nozīmi), jo tie nevar ietekmēt šo secinājumu.

[11] Pieteicēja lūgusi atlīdzināt zaudējumus prettiesiski nesaņemtā atbalsta apjomā. Pirms vērtēt šo prasījumu pēc būtības, atbilstoši arī tiesas sēdē apspriestajam, ir pārbaudāms, vai pieteicēja, izsakot šādu prasījumu tiesā, ir ievērojusi lietās ārpustiesas izskatīšanas kārtību.

Administratīvā procesa likuma 93. pants paredz, ka atlīdzinājumu par zaudējumiem var prasīt vienlaikus ar apstrīdēšanu (panta pirmā daļa) vai pēc administratīvās lietas (pamatstrīda) izskatīšanas pēc būtības (panta trešā daļa). Vienlaikus ar pieteikumu tiesā atlīdzinājumu var prasīt tad, ja attiecīgo administratīvo aktu var pārsūdzēt uzreiz tiesā (panta otrā daļa).

Atbilstoši likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu" 22. panta pirmajai daļai dienesta ierēdņu pieņemto lēmumu var apstrīdēt dienesta ģenerāldirektoram. To attiecībā uz sākotnējiem lēmumiem pieteicēja arī ir darījusi. Tomēr nav strīda, ka vienlaikus ar šiem apstrīdēšanas iesniegumiem pieteicēja nelūdza zaudējumu atlīdzinājumu. Tāpat nav šaubu, ka atlīdzinājums netiek lūgts saistībā ar kādu augstākas iestādes atsevišķu rīcību.

Lietas dalībnieki tiesas sēdē izteica viedokli, ka korekta vēršanās iestādē ar šādu prasījumu nebūtu novedusi pie atšķirīga rezultāta, tomēr tam nav noteicoša nozīme. Lietas ārpustiesas izskatīšanas kārtība nav vienīgi formalitāte arī gadījumos, ja iestādes viedoklis attiecībā uz zaudējumu atlīdzināšanas prasījumu ir prognozējams. Ārpustiesas izskatīšanas kārtības ievērošanas vienīgais mērķis nav atšķirīga rezultāta sasniegšana, bet arī tāda paša rezultāta gadījumā tā nodrošina pilnvērtīgāku tiesisko un faktisko apstākļu pārbaudi (piemēram, attiecībā uz tiesisko regulējumu jautājumā par zaudējumu atlīdzināšanu valsts atbalsta jautājumos), kā arī ļauj konkretizēt pastāvošā strīda apjomu pirms lietas izskatīšanas tiesā. Līdz ar to atzīstams, ka pieteicējai bija jāvēršas ar šo prasījumu iestādē un pieteicēja nav ievērojusi likumā noteikto lietas ārpustiesas izskatīšanas kārtību, lai jau šobrīd izteiktu attiecīgu prasījumu tiesā.

Administratīvā procesa likuma 278. panta pirmās daļas 1. punkts noteic tiesas pienākumu atstāt pieteikumu bez izskatīšanas, ja pieteicējs nav ievērojis likumā noteikto lietas iepriekšēju ārpustiesas izskatīšanas kārtību. Tā kā sākotnēji šāds prasījums tika pieņemts, kļūdaini novērtējot šīs kārtības ievērošanu, pieteikums šajā daļā atstājams bez izskatīšanas.

Vienlaikus norādāms, ka atbilstoši Administratīvā procesa likuma 281. pantam un jau minētajai 93. panta trešajai daļai atlīdzinājuma prasījuma atstāšana bez izskatīšanas nav patstāvīgs šķērslis vērsties iestādē ar šādu prasījumu pēc administratīvās lietas izskatīšanas noslēgšanās.

[12] Ievērojot, ka pieteikums tiek daļēji apmierināts, pieteicējai atbilstoši Administratīvā procesa likuma 126. panta pirmajai daļai atlīdzināma par pieteikumu samaksātā valsts nodeva.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126. panta pirmo daļu, 246.-251. pantu, 282. panta 1. punktu, 289.-291. pantu un 316. panta pirmo daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

apmierināt daļēji SIA „LEICHAS" pieteikumu.

Atzīt par prettiesiskiem Valsts ieņēmuma dienesta 2022. gada 31. maija lēmumu Nr. 33.17-6/22.8/2995 un 2022. gada 3. augusta lēmumu Nr. 33.17?6/22.8/3935.

Atstāt bez izskatīšanas pieteikumu daļā par zaudējumu atlīdzināšanu.

Piespriest no atbildētājas Latvijas Republikas par labu SIA „LEICHAS" samaksāto valsts nodevu 30 *euro*.

Spriedumu un tajā ietverto lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā. Spriedumā ietverto lēmumu var pārsūdzēt arī atsevišķi, sprieduma pārsūdzēšanas termiņā un kārtībā iesniedzot blakus sūdzību.

Tiesnese S. Kuškina